

Aloite vuoden 2026 kirkolliskokoukselle liturgisten avustavien tehtävien sallimisesta myös naisille, sekä opettamisen salliminen teologisen koulutuksen hankkineille naisille

Taustaa

1) Avustavat tehtävät liturgisessa kontekstissa

Vuoden 2024 kirkolliskokouksessa hyväksytyn aloitteen ”Naisdiakonaatin mahdollisuudesta sekä naisten kirkollisesta asemasta” mukaisesti kirkollishallitus perusti työryhmän selvittämään asiaa. Raportti valmistui toukokuussa 2025. Se ei sisältänyt niinkään toimenpide-ehdotuksia vaan enemmänkin kysymyksiä piispainkokoukselle. Raportin käsittelemä aihepiiri oli varsin laaja, ja siitä kävi mm. ilmi, että vaikka naisille tietyt tehtävät eivät ole virallisesti sallittuja, he silti käytännössä toimivat useissakin avustavissa rooleissa mikäli paikalla ei ole miehiä. Avustaviin tehtäviin luetaan esim. saatoissa avustaminen kirkkosalin puolella, ristisaatoissa lyhdyn, kirkkolippujen ja ikoneiden kantaminen, ehtoollisella kävijöiden suun pyyhkiminen, jälkiviinin ja -leivän esille laittaminen ja tarjoileminen jne. Raportin luvussa 6.1 ”Naisten kirkollisen aseman käytännön todellisuus” työryhmä toteaaakin seuraavaa:

”Olisi syytä pohtia sitä käytäntöä, että seurakunnissa kirkollisiin palvelutehtäviin pyydetään automaattisesti mies, jos sopivia miehiä on paikalla. Jos heitä ei ole paikalla, tehtävään pyydetään nainen. Tälle käytännölle ei ole mitään teologista perustetta eikä siinä ole mitään logiikkaa: jos nainen on kelvoton tehtävään, hän on kelvoton silloinkin kun miehiä ei ole saatavilla tehtäviin. Jos hän on kelvollinen joskus, hänen pitäisi olla kelvollinen aina.”

Kirkollisten avustavien tehtävien hoitaminen on tällä hetkellä sukupuolisidonnaista, se ei siis perustu tekijän osaamiseen eikä ymmärrykseen tehtävän luonteesta.

2) Opetuspuheen pitäminen jumalanpalvelusten yhteydessä

Kirkossamme on yhä enenevässä määrin teologisen korkeakoulutuksen saaneita naisia. Naisella ei kuitenkaan ole oikeutta pitää opetuspuheita jumalanpalvelusten yhteydessä, mikä on yliopistollisen koulutuksen arvon sivuuttamista sukupuolen perusteella.

Käytännössä naiset antavat seurakunnissa jatkuvasti täysipainoista teologista opetusta kuoroharjoitusten yhteydessä, tiistaiseuroissa, katekumeeniopetuksessa, lasten- ja nuortenkerhoissa ja monissa muissa seurakunnallisissa yhteyksissä, sekä sielunhoidollisissa keskusteluissa vaikkapa diakoniatyön yhteydessä – peruskoulun ja lukioasteen uskonnonopettajia ja tohtoriksi väitelleitä naisteologeja unohtamatta. Onko kirkollamme varaa olla käyttämättä naisteologien potentiaalia?

Esitys

Esitän, että kirkolliskokous velvoittaa kirkollishallituksen nimeämään työryhmän, jonka tehtävänä on laatia piispainkokoukselle raportti naisen aseman selkiyttämiseksi kirkollisissa avustavissa tehtävissä sekä oikeudesta pitää opetuspuheita kirkollisissa yhteyksissä. Raportin johtopäätösten ja toimenpide-ehdotusten tulee perustua teologisen tiedon lisäksi tämän päivän tieteelliseen tietoon sukupuolen merkityksestä sekä yleiseen yhdenvertaisuusperiaatteeseen.

Perustelut

Naisen asemasta ortodoksisessa kirkossa keskustellaan laajasti niin kirkon sisällä kuin sen ulkopuolellakin. Sen sijaan, että keskustelun annetaan velloa hallitsemattomasti some-alustoilla tunnepohjaisin argumentein vastakkainasettelua korostaen, kirkon täytyy kyetä keskustelemaan itselleen haastavista ja jopa ongelmallisista asioista ilman, että keskustelu polarisoituu.

Kirkon nykyiset sukupuoleen perustuvat jakolinjat ovat ristiriidassa niin tieteen kuin länsimaisen demokratian yhdenvertaisuusperiaatteenkin kanssa. Tieteeseen ei kuitenkaan pidä suhtautua uskonnon vastakohtana tai uhkana. Tutkitun tiedon kautta opimme Jumalan luomasta ihmeellisestä maailmastamme jatkuvasti lisää. Mikäli siis todetaan, että naisen asemaa määrittelevät ehdot eivät ole teologisesti perusteltuja vaan esimerkiksi vanhentuneeseen tietoon tai tottumukseen perustuvia, kirkon tulee kyetä muuttamaan toimintatapojaan ja käytäntöjään.

Rovaniemellä 30.6.2026

Kaisa Pahkala